

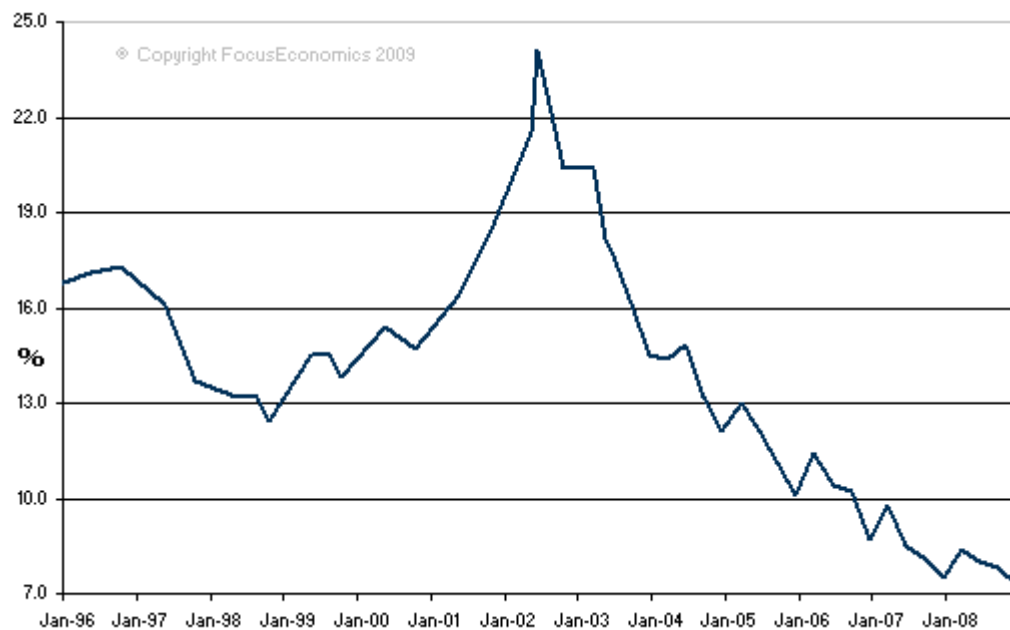
Met module 16 zijn wij toegekomen aan de laatste module. In deze module gaan wij aan de hand van de economie van een concreet land, in dit geval Argentinië, bekijken welke economische schommelingen een land kunnen treffen, hoe daarop gereageerd kan worden en wat de gevolgen van deze reacties kunnen zijn op de economie van het land.

Hieronder vind je informatie over Argentinië. Het is de bedoeling dat je aan de hand van deze informatie de onderzoeksvragen uit het lesmateriaal gaat beantwoorden.

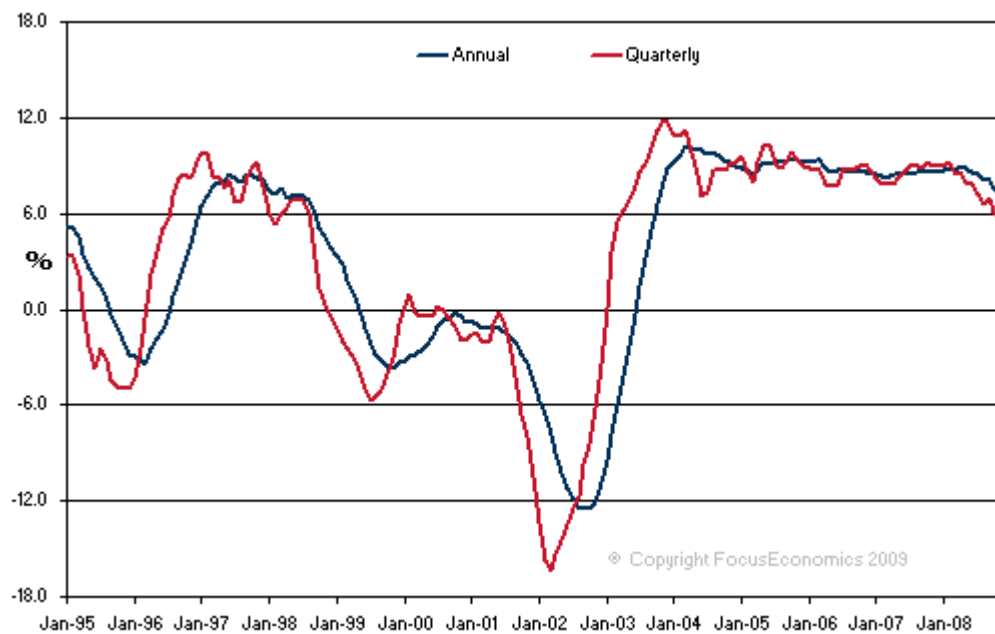

Bron 1 Grafieken van Economische Indicatoren Argentinië

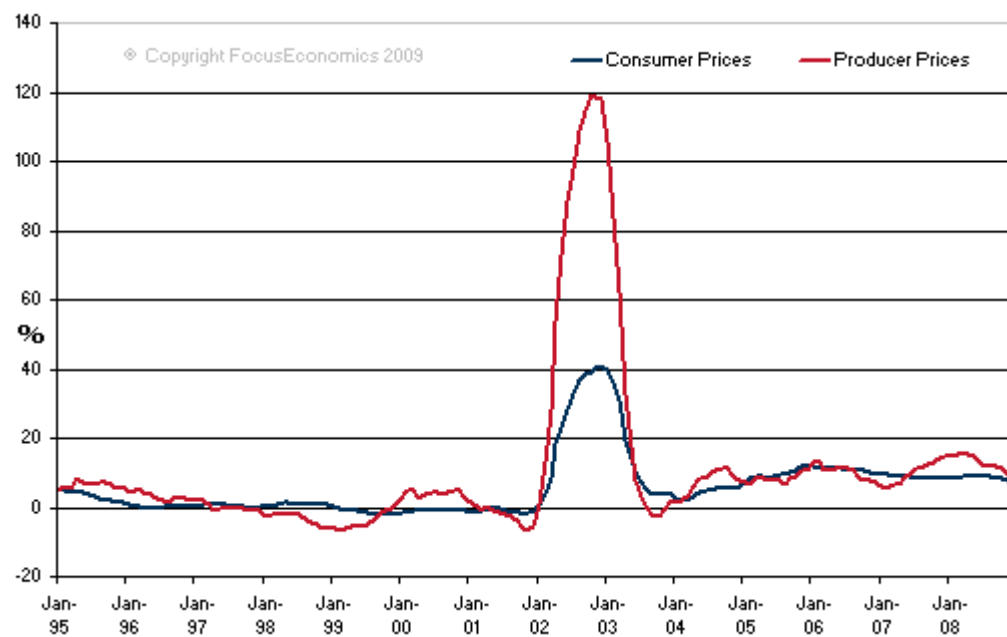
Werkloosheidspercentages

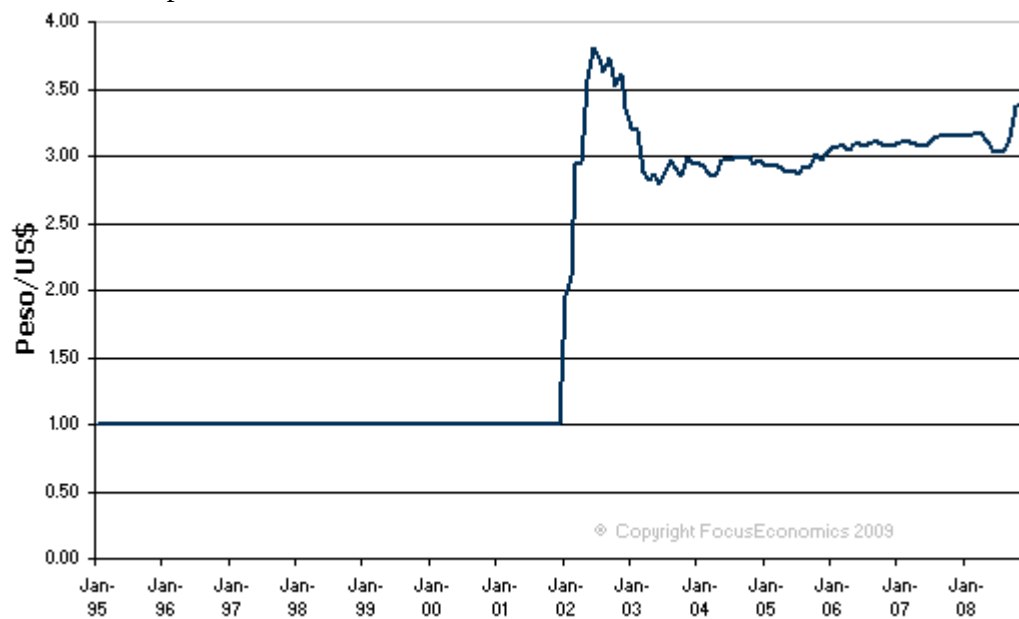
Groei BBP

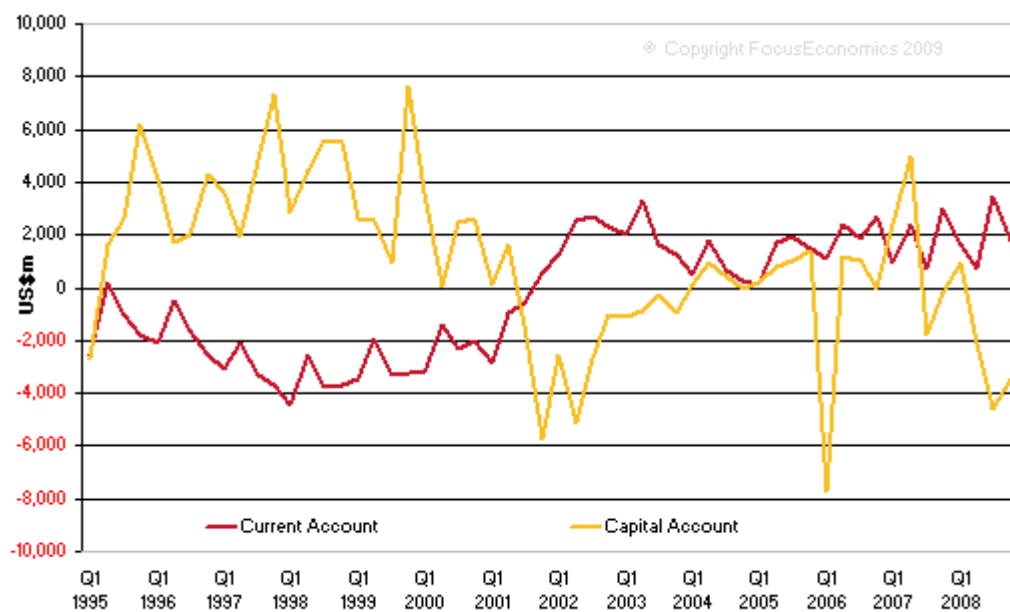
Inflatie

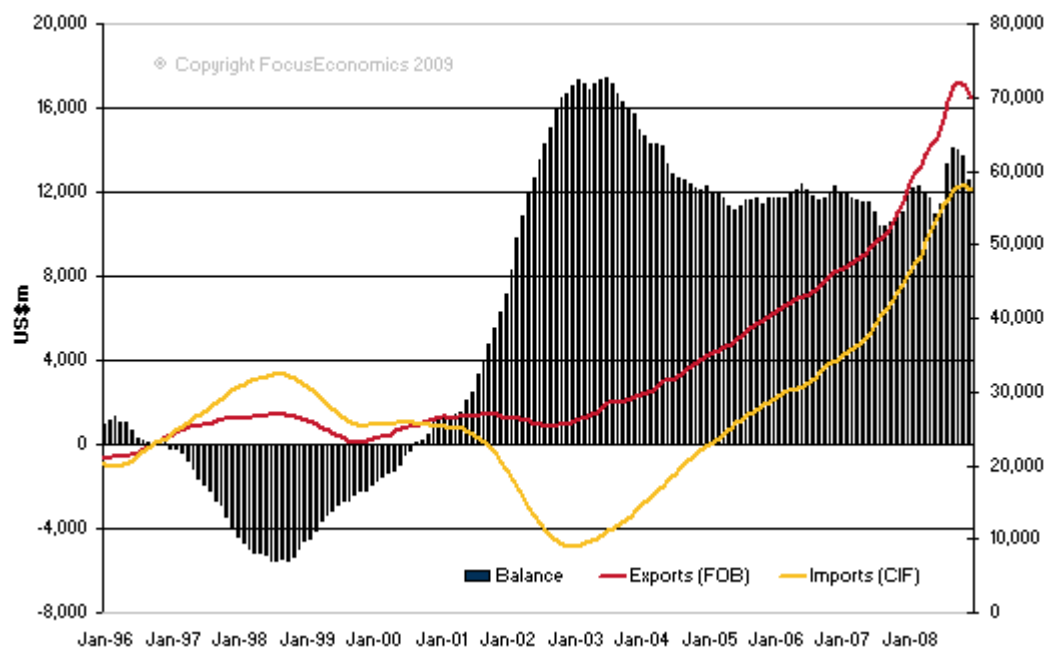
Wisselkoers peso

Betalingsbalans

Handelsbalans

Bron 2 CBS-Conjunctuurklok

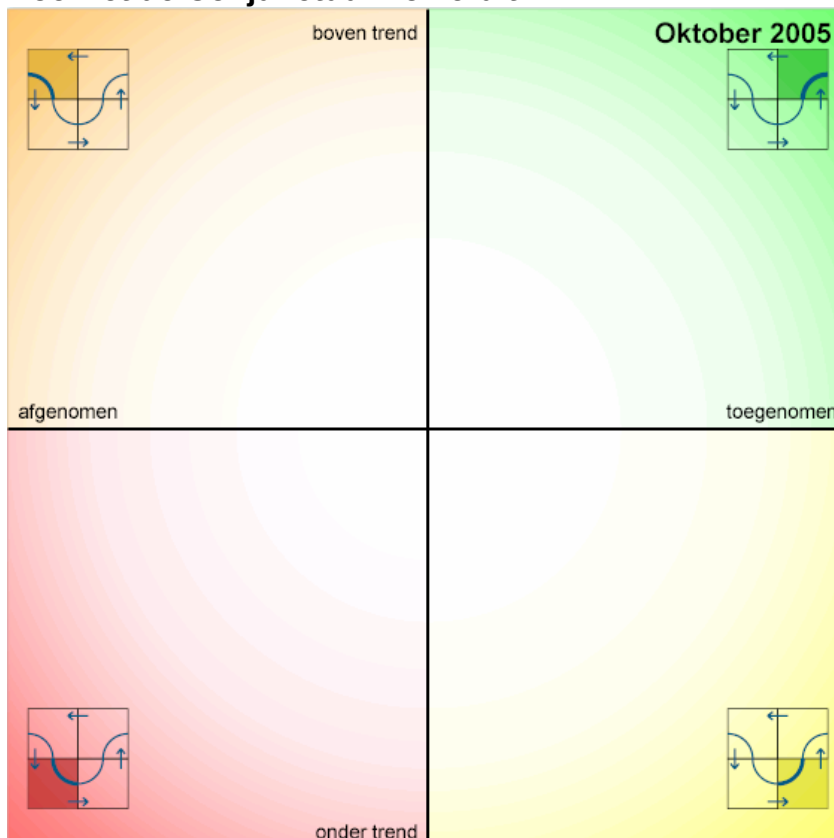
Wat is de Conjunctuurklok?

De Conjunctuurklok van het CBS is een hulpmiddel voor het bepalen van de stand en het verloop van de Nederlandse conjunctuur. Zoals een klok de actuele tijd laat zien, zo toont de Conjunctuurklok de actualiteit van de conjunctuur. Een belangrijk kenmerk van de conjunctuur is namelijk dat deze cyclisch verloopt. Perioden van hoge groei wisselen af met perioden van nauwelijks groei, of zelfs van krimp.

De conjunctuur wordt bepaald aan de hand van een aantal conjunctuurrelevante indicatoren.

In de Conjunctuurklok is daarom een selectie van belangrijke indicatoren opgenomen. Door de vijftien geselecteerde indicatoren gezamenlijk af te beelden, ontstaat een samenhangend beeld van de stand van de conjunctuur. De Conjunctuurklok beschrijft niet een bepaalde verslagperiode, maar geeft het conjunctuurbeeld op een bepaald moment (in de regel ultimo van de maand). Eventuele bijstellingen in de indicator leiden dan ook niet tot een bijstelling van het conjunctuurbeeld op een bepaald moment (de foto is al genomen), maar wel tot een nieuw conjunctuurbeeld op een later moment.

Hoe ziet de Conjunctuurklok eruit?

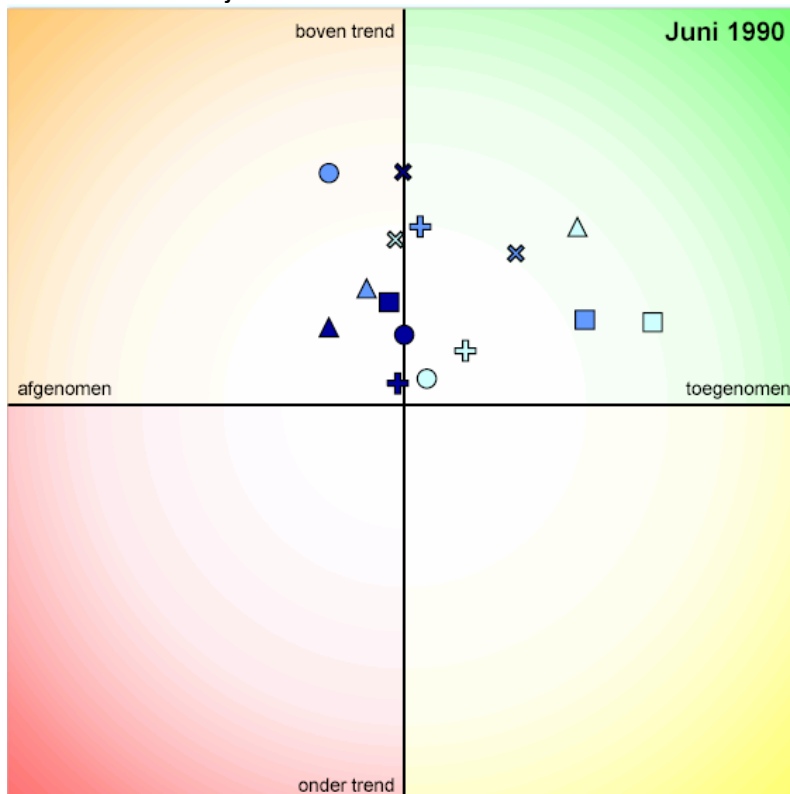
Op de verticale as (de y-as) van de Conjunctuurklok is voor iedere indicator zijn afwijking tot de langetermijntrend uitgezet. p de horizontale as (de x-as) van de klok is de periode-op-periodeontwikkeling geplaatst.

Er zijn vier fasen te onderscheiden:

- Boven trend en afgenomen (het kwadrant links boven, kleur oranje)
- Onder trend en afgenomen (het kwadrant links onder, kleur rood)
- Onder trend en toegenomen (het kwadrant rechts onder, kleur geel)
- Boven trend en toegenomen (het kwadrant rechts boven, kleur groen)

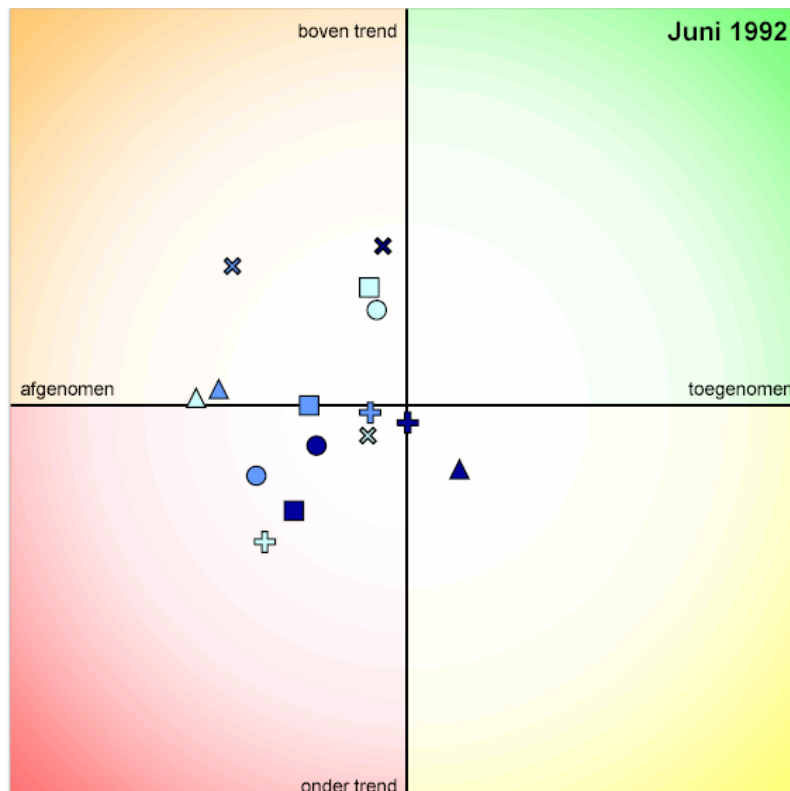
Conjuncturele top (b.v. medio 1990):

De indicatoren zijn verdeeld over de twee bovenste kwadranten.

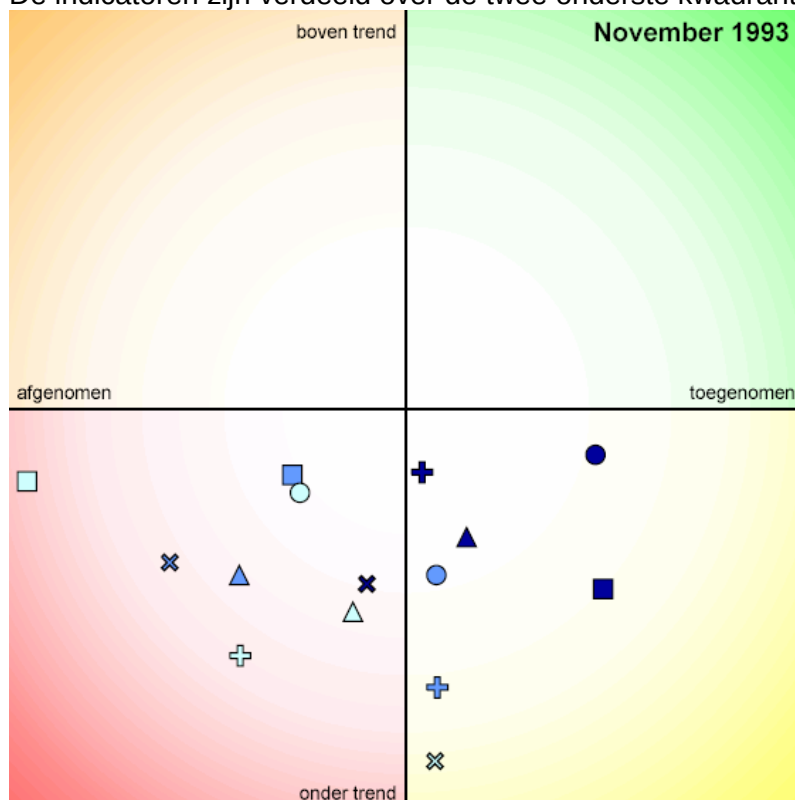
Conjuncturele neergang (b.v. 1991-1992):

De meeste indicatoren liggen in de linkerkwadranten

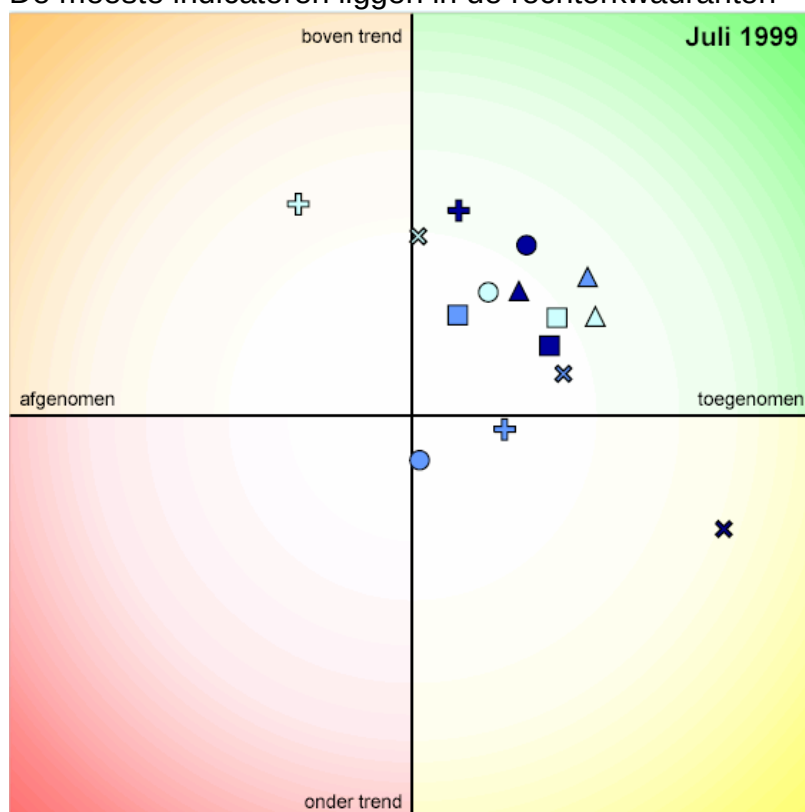
Conjunctureel dal (b.v. eind 1993):

De indicatoren zijn verdeeld over de twee onderste kwadranten

Conjunctureel opgaande fase (b.v. 1997-2000):

De meeste indicatoren liggen in de rechterkwadranten

© Centraal Bureau voor de Statistiek

Bron 3 **Enkele gegevens over de inflatie in Argentinië 1983-1991**

Jaar	Consumentenprijzen (% verandering tov vorig jaar)	Begrotingssaldo (% BBP)	Saldo lopende rekening
1983	343,8	- 19,8	- 3,8
1984	626,7	- 16,6	- 3,2
1985	672,1	NB	NB
1986	90,1	- 5,2	- 3,6
1987	131,1	- 9,3	- 2,5
1988	343,0	- 9,9	- 2,2
1989	3079,8	- 8,0	NB
1990	2314,0	- 6,2	NB
1991	171,7	- 3,0	NB

Bron 4 **De illusie van de euro** Financiële Telegraaf – vrijdag 14 december 2001

AMSTERDAM - De eerste eurokits zijn opgehaald, en daarmee rammelen de eerste euromunten in de Nederlandse portemonnees. Als alles goed verloopt zijn we na 1 januari niets rijker en niets armer geworden. Toch is de overgang naar een nieuwe munt bij uitstek het moment voor prijsverhogingen én het optreden van een bijzonder fenomeen: geldillusie.

Geldillusie is eigenlijk meer een psychologisch dan een economisch verschijnsel. Als de prijzen door de overgang naar de euro straks door 2,20371 (de officiële guldenkoers van de euro) worden gedeeld, dan *lijken* de prijzen lager. Onzin natuurlijk, want de lonen en salarissen worden ook meer dan gehalveerd. Je kunt het dus ook omdraaien: het lijkt alsof je minder verdient.

Een ding is zeker. Wie er (terecht) van uitgaat dat zijn inkomen gelijk blijft, maar in de winkel voor het gemak rekt met een eurokoers van fl. 2, rekent zichzelf rijk. Geldillusie dus. Een tijdelijk verschijnsel natuurlijk, want na enige tijd zullen we allemaal in euro's gaan rekenen zonder nog te refereren aan de gulden. Tot die tijd is het belangrijk te weten hoe goed we zijn in hoofdrekenen. Een van de Euromonitor-teams nam de proef op de som in Maastricht.

Bezoekers van een drukke Kerstmarkt werd een aantal vragen gesteld om te kijken of ze in staat zijn gulden- en europrijzen goed met elkaar te vergelijken. Onderschatten ze de europrijzen stelselmatig, dan kan sprake zijn van geldillusie. Het omrekenen van ronde eurogetallen kost ons weinig moeite, zo blijkt uit deze eerste inventarisatie. Bijna driekwart van de ondervraagden meldde liever een product van 11 euro (fl. 24,24) te willen kopen dan hetzelfde artikel voor Hlf. 25. Ook kiest bijna 80% voor een banksaldo van fl. 15.000 in plaats van 6500 (fl. 14324,12). Lastiger wordt het bij kleinere bedragen. Een op de drie kiest voor een brood van 1,65 (fl. 3,64), terwijl in de vraag het alternatief in guldens (fl. 3,49) toch echt goedkoper is. De bakker zal er echt niet meer broden door verkopen, maar het geeft hem wél de mogelijkheid de prijzen te verhogen.

Vanaf 1 januari wordt op prijskaartjes het eurobedrag 'leidend'. Vandaar dat het Euromonitor-team ook heeft gevraagd of de respondenten van plan zijn om de vervangende europrijs te berekenen van producten die ze vaak kopen. Nee, zo antwoordde 86% van de ondervraagden. Het moge duidelijk zijn dat dit de kans op geldillusie vergroot: zie het broodvoorbeeld. Op basis hiervan zou je dus kunnen concluderen dat er voor de winkeliers ruimte is voor prijsverhogingen, zeker als na de eerste vier weken van 2002 de guldenprijs niet meer hoeft te worden vermeld. De Limburgse consument is hier in elk geval bang voor, al is hij niet driftig bezig de huidige guldenprijzen alvast in euro om te zetten. Liefst 85% van de ondervraagden is bang dat de invoering van de nieuwe munt tot hogere prijzen zal leiden.

Bron 5

Vader van Máxima verliest pensioen uit tijd dictatuur

Van onze correspondent Cees Zoon

BUENOS AIRES - In Argentinië is een wet van kracht geworden die financiële privileges afschaft voor oudleden van de militaire junta.

Jorge Zorreguieta is zijn speciale pensioen als voormalig lid van een Argentijnse regering kwijt. Dinsdag is een wet van kracht geworden die alle leden van regeringen tijdens de laatste militaire dictatuur (1976-1983) hun financiële privileges ontnemt. De vader van prinses Máxima was staatssecretaris van Landbouw.

De maatregel geldt voor ex-presidenten, ministers en staatssecretarissen ten tijde van het Proces van Nationale Reorganisatie, zoals de militairen hun dictatuur eufemistisch noemden. Nabestaanden ontvangen evenmin een uitkering.

Het speciale pensioen bedraagt tussen de 1.180 en 1.300 euro per maand, een flink bedrag in Argentinië – het minimumloon is er 270 euro. Zorreguieta kan nog wel een beroep doen op de staatspensioenen. Die uitkeringen liggen over het algemeen flink onder het minimumloon.

Het parlement heeft bepaald dat de betrokkenen allen deel uitmaakten van ‘illegale’ regeringen en dus geen recht op een speciale uitkering hebben. Na de financiële ineenstorting van Argentinië, eind 2001, besliste het Congres, in antwoord op demonstraties van burgers die vrijwel al hun spaargeld waren kwijtgeraakt, dat alle speciale uitkeringen aan oud-leden van regering en parlement moesten worden geschrapt. Maar president Duhalde kleepte die wet zo uit dat de functionarissen van de dictatuur erbuiten vielen.

Onder degenen wier pensioen wordt ingetrokken, is ex-superminister van Economie José Alfredo Martínez de Hoz, destijds de directe meerdere van Zorreguieta. Tegen hem lopen processen wegens medeplichtigheid aan het schenden van mensenrechten. Tijdens de dictatuur werden 30 duizend mensen door de militairen vermoord.

Volkskrant 28 januari 2009

Bron 6

Gemiddelde jaarlijkse inflatiepercentages Argentinië 2005-2008

2005	12,3
2006	9,8
2007	8,5
2008	7,7

Bron 7 Historisch overzicht Argentinië

Goede tijden en slechte tijden

“Rijk als een Argentijn”. Dat was in Europa een gevelegd begrip voor de Eerste Wereldoorlog. Argentinië werd door de Europeanen en met name beleggers gezien als een land van onbegrensde mogelijkheden. Argentinië was rijk aan grondstoffen en het exporteerde vlees en granen naar de rest van de wereld. Buenos Aires had zelfs eerder een metrostelsel dan New York en in 1913 had het land een groter vermogen dan landen als Frankrijk en Duitsland. Ondanks de Depressie en de Tweede Wereldoorlog slaagde Argentinië erin om zijn economie gestaag te laten groeien. Toen de export van vlees en graan naar het Verenigd Koninkrijk echter stagneerde, zette het verval geleidelijk in. De leiders van Argentinië probeerden decennialang met allerlei politieke en economische kunstgrepen de economische tegenslagen die hierop volgden, verborgen te houden. Zo drukte de overheid regelmatig geld bij om de lonen van ambtenaren uit te kunnen blijven betalen.

Van 1976 tot 1983 was Argentinië een militaire dictatuur. In 1983 kwam er een nieuwe democratische regering onder leiding van Raúl Alfonsín, die de economie wilde herstellen. Daarom werd een nieuwe munt geïntroduceerd, de Austral. Om dit te kunnen betalen waren echter nieuwe leningen nodig en doordat ook de nieuwe regering het niet voor elkaar kreeg de rente op deze leningen te betalen, werd het vertrouwen in de Austral ondermijnd. Het gevolg was een enorme hyperinflatie.

In 1989 trad een nieuw president aan, Menem genaamd. Onder zijn bewind werden staatsbedrijven geprivatiseerd en verdwenen handelsbarrières. Zo werd de Mercosur opgericht, een handelsverdrag tussen Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay waardoor tarifaire en non-tarifaire belemmeringen sterk verminderd werden. Dit leidde ertoe dat in 1999 26% van de Argentijnse export naar Brazilië ging, terwijl dit in 1991 nog slechts 10% was. Er werd tevens besloten de lonen en prijzen vrij te laten en de nationale munt (de Austral, later weer de peso genoemd) te koppelen aan de dollar in een koersverhouding van één op één. Hiertoe werd in 1991 een currency board ingesteld. Dit betekende dat de Centrale Bank van Argentinië ervoor moest zorgen dat elke peso in omloop gedekt werd door een dollar die men in reserve hield. Doordat peso's nu altijd omwisselbaar waren voor een betrouwbare munt (de dollar) werd het vertrouwen in de peso in eerste instantie hersteld, wat leidde tot een daling van de inflatie naar zo'n 4% in de periode 1991-1998.

In 1995 werd **Mexico** door economische tegenwind gedwongen haar peso te devalueren, waarop buitenlandse investeerders nerveus werden en hun geld uit de Argentijnse economie wegslieden. De economie kromp met 4% en enkele banken gingen failliet.

De regering greep in en leek de situatie het jaar daarop weer onder controle te hebben. Maar door de koppeling met de dollar werd het monetaire beleid van de regering ernstig beperkt, waardoor enkele externe tegenslagen niet konden worden opgevangen. Buitenlandse investeringen liepen terug en de economische situatie in Brazilië, de belangrijkste handelspartner van het land, verslechterde waardoor ook dat land haar munt devalueerde.

Door de devaluaties van de buurlanden werd de Argentijnse peso veel te duur, waardoor ook gezonde Argentijnse bedrijven nauwelijks nog concurrerend konden produceren. Het strenge currency board beleid maakte een devaluatie van de eigen munt onmogelijk. Om de kosten te drukken gingen de lonen omlaag en werden mensen ontslagen, maar door de privatiseringsgolf van Menem waren de prijzen voor alledaagse consumptiegoederen onwaarschijnlijk hoog. Voor de Argentijnse burgers werden de eerste tekenen van een naderende recessie zichtbaar.

Menem, op dat moment verwickeld in de strijd voor een derde presidentsperiode, leende er ondertussen lustig op los. Maar in plaats van het geld te besteden aan sociale voorzieningen of de infrastructuur van het land, gebruikte hij de miljarden dollars om politieke steun te kopen bij private partijen.

(informatie van de Nederlandse ambassade in Buenos Aires)

Bron 8 Economische indicatoren Argentinië

	2001 ¹	2002 ¹	2003 ¹	2004 ¹	2005 ¹	2006 ²	2007 ²
BBP tegen Marktprijzen (in miljarden AR\$) ³	268,7	312,6	375,9	447,6	532,3	-	-
BBP (in miljarden US\$)	268,8	102,0	129,6	153,1	183,3	-	-
Reële Groei BBP (in procenten)	-4,4	-10,9	8,8	9,0	9,2	7,5	4,0
Gemiddelde prijsinflatie (in procenten)	-1,1	25,9	13,4	4,4	9,6	11,3	11,0
Bevolkingsomvang (in miljoenen)	37,4	37,8	38,2	38,7	39,1	39,5	39,9
Import van goederen (in miljarden US\$)	19,2	8,5	13,1	21,3	27,3	30,8	34,6
Export van goederen (in miljarden US\$)	26,5	25,7	29,9	34,6	40,0	45,3	48,8
Handelsbalans (in miljarden US\$)	7,3	17,2	18,8	13,3	12,7	14,5	14,2
Totale Buitenlandse Schuld	154,1	150,0	166,2	177,4	118,2	108,9	144,4
Gemiddelde Wisselkoers AR\$-€	0,90	2,89	3,28	3,63	3,61	3,86	4,36
Gemiddelde Wisselkoers AR\$-US\$	1,00	3,06	2,90	2,92	2,90 ²	3,07	3,15

Economische indicatoren van de Argentijnse economie in de periode 2001 tot en met 2007.

Bron 9

'Begrotingstekort loopt op tot meer dan 5 procent'

Het begrotingstekort van de overheid zal dit jaar oplopen tot 5,1 procent van het bruto binnenlands product (bbp). Wouter Bos zei in september nog dat er een tekort van 4,8 procent zou zijn. Dat meldt RTL Z op basis van de najaarsnota van minister Wouter Bos (PvdA) van Financiën die morgen wordt besproken.

Prinsjesdag

Op Prinsjesdag ging Bos nog uit van een tekort van 4,8 procent, maar de belastinginkomsten blijken lager uit te vallen dan verwacht. De overheid verwachtte 1,6 miljard euro meer. Ten opzichte van Prinsjesdag gaat het om een verslechtering van 0,3 procent.

Pact

Begin november gaf de Europese Commissie Nederland de opdracht het overheidstekort weer snel onder de limiet van 3 procent van het bruto binnenlands product (BBP) te krijgen. De limiet van 3 procent komt uit het Europese Stabiliteitspact. Bijna alle EU-lidstaten zijn door de economische crisis over deze grens heengegaan.

Elsevier, donderdag 19 november 2009

De Verenigde Staten gaan failliet

De slechte cijfers over de economische gesteldheid van de Verenigde Staten stapelen zich op, met als dieptepunt het begrotingstekort van ruim 1000 miljard dollar. Willem Middelkoop, voormalig financieel-journalist, analyseert en voorziet de volgende stap van de financiële crisis. “We grijpen weer naar het oude medicijn, maar dat is meer een verdovingspil. Amerika gaat failliet.”

Meneer Middelkoop, wat is de oplossing?

“Er is *no way out*. De Verenigde Staten zitten op een traject richting de spreekwoordelijke blinde muur. We maakten ons de afgelopen jaren zorgen over de onhoudbare tekorten van Bush Jr. en we spraken schande van het jaarlijkse begrotingstekort van maar liefst 500 miljard dollar. Toen kwam ‘change we can believe in’: een verdubbeling van het tekort. Analisten gaan er overigens van uit dat de totale tekorten het aankomende jaar zullen oplopen tot 1800 miljard dollar. Daarnaast is de huidige staatsschuld voor 40% kort gefinancierd en die moet ook weer op korte termijn worden geherfinancierd. Dat betekent dat de regering in aankomende twaalf maanden 3000 tot 4000 miljard dollar moet gaan lenen. Per week dient er dan voor 100 miljard aan staatsobligaties worden uitgegeven, en dat kan de markt niet opnemen.”

Hoe lost Amerika dat op?

“De Amerikaanse centrale bank hanteert een vestzak-broekzak-financiering. Ze zet de geldpers aan en creëert boekhoudkundig in de computer extra dollars. In ruil voor dat nieuwe geld worden nieuwe staatsobligaties verkocht. En daarvan wordt 20 procent door de Fed zelf weer opgekocht.”

Wat zouden de Amerikanen moeten doen?

“Om uit deze situatie te komen, zou je juist uitgaven moeten halveren en belastingen verhogen.

Zijn de dagen van de dollar geteld?

“Tijdens de afgelopen G8-top riepen China en Rusland openlijk op dat er een nieuwe wereldreservemunt moet komen. De Russische president Medvedev hield zelfs een gouden munt omhoog zei: dit is de nieuwe wereldreservemunt.”

U schildert een somber scenario. Wat is de volgende stap in de crisis?

“Wim Boonstra, chef econoom van de Rabobank, schreef vorige maand al te wachten op de volgende crisis, dat landen failliet gaan. IJsland is al failliet, Engeland is in feite ook al failliet, Amerika gaat failliet en Japan heeft een staatsschuld gerelateerd op de BBP van 200 procent.”

Wat moeten vermogende Nederlanders doen?

“Je kunt in goud beleggen, maar daar heb ik natuurlijk ook een commercieel belang bij. Iedereen kent natuurlijk Warren Buffet, maar John Paulson is ook een superbelegger. Hij beheert een hedgefund van 27 miljard dollar en heeft onlangs 30 procent van zijn vermogen in goudbelegd. Dat doe je normaal niet, alleen als je rekening houdt met een grote schok in het systeem.

HP de Tijd, 17 juli 2009

Bron 11

De Argentijnse crisis

Halverwege 1999 nam De la Rúa het presidentschap over van Menem. De nieuwe president haalde in juni 2001 oudgediende Cavallo weer binnen als minister van economische zaken. Vanaf dat moment ging het hard naar beneden. Cavallo trachtte met forse bezuinigingen de economie weer onder controle te krijgen. De afbetaling van de buitenlandse schuld en het terugbrengen van het begrotingstekort stonden voorop, met als doel een nieuwe lening van het IMF los te krijgen. Ouderen en ambtenaren waren de voornaamste slachtoffers van de bezuinigingsmaatregelen doordat de pensioenen en salarissen gekoppeld werden aan de snel teruglopende belastinginkomsten.

In juni 2001 opperde Cavallo het idee om de koppeling tussen de peso en de dollar, die hij begin jaren '90 zelf invoerde, los te laten. De angst voor een waardedaling van de peso sloeg direct toe en er ontstond een run op de Argentijnse banken. Tussen juli en november 2001 haalden burgers zo'n 15 miljard dollar van hun rekeningen.

Om de kapitaalvlucht uit de banken tegen te gaan werden dollartegoeden op de banken gedeeltelijk bevroren, de bevolking mocht nog maar maximaal 1000 pesos per maand opnemen.

Omdat de waardedaling van de peso als een zwaard van Damocles boven de hoofden van de burgers bleef hangen, bleef de run op de banken aanhouden, die de druk nauwelijks nog aankonden. Door een reeks van maatregelen van de overheid kwam het hele bancaire systeem in december tot stilstand, veel banken sloten hun deuren.

Midden december 2001 was de maat voor de Argentijnen vol en er braken onlusten uit. Vooral de middenklasse voelt zich verraden en uit haar woede tijdens massaprotesten en plunderingen. In de week voor Kerstmis kost deze volksofstand aan 28 mensen het leven.

De regering was inmiddels de wanhoop nabij. In twee weken tijd kwamen en gingen vier presidenten en er kwam een vijfde, Eduardo Duhalde, op een twijfelachtige manier aan de macht.

Het land werd failliet verklaard en begin januari 2002 maakte Duhalde de koppeling tussen de dollar en de peso ongedaan. De waarde van de spaargelden werd in één klap gehalveerd. De salarissen, die werden uitbetaald in peso's, waren voor de meeste Argentijnen bij lange na niet toereikend om hun hypotheek en schulden, vrijwel allemaal immers in dollars, te kunnen afbetalen. Het IMF weigerde Argentinië een nieuw krediet te verstrekken en het land kwam er alleen voor te staan. Zelfs voor Argentinië, dat sinds de Tweede Wereldoorlog een permanente staat van crisis had gekend, was de chaos nu compleet.

Van april 2002 tot aan december 2002 verslechterde de situatie eigenlijk alleen maar. Op 13 december 2002 besloot de regering van Argentinië de 800 miljoen dollar, die het verschuldigd was aan de Wereldbank, niet te betalen. De gevolgen van deze beslissing waren groot. De enige financiële instelling die nog wat voor het land kon betekenen, was daarmee afgewezen. Begrip vanuit de rest van de wereld voor de maatschappelijke ellende van het land was verdwenen. Vooral nu bleek dat dezelfde politici die het land kapot hadden gemaakt nu waarschijnlijk de verkiezingen van maart 2003 zouden gaan winnen. Oud-President Carlos Menem voorop.

De belangrijkste factoren die hebben bijgedragen tot de Argentijnse crisis:

1. De begrotingspolitiek van de Argentijnse overheid
2. De sociaal-economische structuur
3. De overgewaardeerde nationale valuta
4. De onevenwichtige samenstelling van de internationale geldstromen
5. De politieke situatie

Ad 1 De begrotingspolitiek van de Argentijnse overheid

In een land als Nederland is de centrale overheid als enige verantwoordelijk voor de overheidsfinanciën. In Argentinië konden de lagere overheden zelf geld lenen om hun begrotingstekort te dekken. Hierdoor had de centrale overheid weinig invloed op en weinig overzicht over de overheidsuitgaven. Een bijkomend probleem was dat het belastingstelsel in Argentinië niet optimaal functioneerde. De inning was niet goed geregeld en Argentijnen grepen elke mogelijkheid aan de belastingen te ontduiken. De overheidsinkomsten waren daardoor een stuk lager dan op basis van het bbp verwacht zou mogen worden.

Ad 2 De sociaal-economische structuur

Werknemers hadden in Argentinië met behulp van de vakbonden in de loop van de jaren een sterke rechtspositie opgebouwd. Zo was het voor werkgevers zeer moeilijk om werknemers te ontslaan, ook in geval van teruglopende productie en winsten. Over de loonontwikkeling werden afspraken gemaakt op bedrijfstakniveau en niet op bedrijfsniveau. Dit leidde tot een weinig flexibele arbeidsmarkt.

Ad 3 Overgewaardeerde nationale valuta (de peso)

De koppeling van de Argentijnse peso aan de Amerikaanse dollar leek in het begin van de jaren negentig een gouden greep. De enorme inflatie van de jaren tachtig werd er in ieder geval door beteugeld. De garantie van de Argentijnse overheid dat dollar en peso in een vaste verhouding tegen elkaar inwisselbaar waren, had rust en vertrouwen gebracht. Waar niet over werd gesproken, maar wat voor deskundigen wel zichtbaar was, was de feitelijke overwaardering van de peso. Alleen zeggen dat een peso een dollar waard is, betekent nog niet dat dit ook werkelijk zo is. Feitelijk was de instapkoers al op een te hoog niveau vastgesteld, maar in de loop van de jaren negentig nam de overwaardering van de peso ten opzichte van de dollar nog verder toe. De dollar apprecieerde in die periode zeer sterk op grond van de sterke economie in de VS. Vanwege de vaste koppeling ging de peso in die appreciatie mee, maar die appreciatie was voor Argentinië nergens op gefundeerd. Zo steeg de arbeidsproductiviteit onvoldoende en was de Argentijnse economie niet flexibel genoeg om zich aan te passen aan de veranderende omstandigheden. Aanpassingen in lonen, prijzen en overheidsfinanciën en maatschappelijke hervormingen bleven uit of verliepen te traag. Verder was Argentinië niet in staat in de pas te lopen met de VS met betrekking tot het inflatietempo.

Tegelijkertijd deprecieerde de valuta van de belangrijkste handelspartners van Argentinië (zoals Brazilië, Chili en de eurozone) juist ten opzichte van de dollar. Argentinië prijsde zich hierdoor als leverancier uit de markt.

Gedurende vrijwel de gehele jaren negentig was de peso met de gegarandeerde verhouding van één-op-één sterk overgewaardeerd. Eén Argentijnse peso was feitelijk minder waard dan één dollar. Toen het systeem eind 2001 in elkaar klapte, was die overwaardering opgelopen tot meer dan 30%.

Ad 4 De onevenwichtige samenstelling van de internationale geldstromen

De aanhoudende appreciatie van de peso leidde voor Argentinië in de jaren negentig tot een onevenwichtige samenstelling van de in- en uitgaande geldstromen. De verslechterde concurrentiepositie (door de overgewaardeerde peso) veroorzaakte een handelstekort tussen Argentinië en de rest van de wereld. De aanhoudende overheidstekorten werden op grote schaal gefinancierd door buitenlands kapitaal. Het buitenland wilde dat in eerste instantie graag doen, omdat de peso immers gekoppeld was aan de dollar. Men dacht op die manier geen wisselkoersrisico te lopen. Maar op een gegeven moment sloeg bij buitenlandse beleggers toch de twijfel toe of Argentinië de schulden kon terugbetalen.

Ad 5 De politieke situatie

Een land met een stabiele regering, die bovendien kan vertrouwen op brede steun van de bevolking, is beter in staat tegenvallers (van welke aard ook) het hoofd te bieden en de natie naar veiliger vaarwater te loodsen. Wat dat betreft hebben de Argentijnen het niet getroffen. Natuurlijk kun je opmerken dat 'elk volk de leiders krijgt die het verdient', maar voor Argentijnen die getroffen zijn door de zware economische crisis van de afgelopen jaren is dat geen troost.

(informatie van de Nederlandse ambassade in Buenos Aires)

Bron 12

Wat deed de Argentijnse regering aan de crisis?

Maatregelen

De maatregelen die de regering nam om de crisis te bestrijden, hingen nauw samen met de oorzaken van de crisis. In 2002 werden of waren de volgende maatregelen doorgevoerd:

1. Afschaffen currency board
2. Streven naar evenwicht op de overheidsbegroting
3. Dollarschulden van de particuliere sector waren in een verhouding van één-op-één omgezet in peso's
4. Particuliere dollartegoeden waren in een verhouding van 1 dollar – 1,40 peso omgezet in peso's
5. Betaling van rente en aflossingen op buitenlandse schuld was stopgezet

Resultaten

Begin 2002 was de koers van de dollar gemiddeld 1 dollar = 3 peso. In de loop van 2002 stegen de prijzen explosief, de groei van het bruto binnenlands product was negatief, de werkloosheid steeg tot 22% van de beroepsbevolking, het saldo op de betalingsbalans verbeterde, wat ook bleek uit een toename van de internationale reserves in 2003 (onder meer door het feit dat er geen aflossing op buitenlandse schulden plaatsvond), de handelsbalans verbeterde vooral door een sterke terugval van de importen, terwijl de exporten vrijwel op peil bleven.

Recent cijfermateriaal laat zien dat het beleid succes heeft. Zo is de inflatie weer beneden de 10%, de werkloosheid is gedaald tot ongeveer 17% en de betalingsbalans vertoont een overschot.

De overheid streeft een expansiegericht fiscaal en monetair beleid na om zo de groei te blijven stimuleren en tegelijkertijd proberen de Kirchners de inflatie zo laag mogelijk te houden. De inflatie is een belangrijke issue in de Argentijnse economie. INDEC, het Argentijnse CBS, publiceert de officieel gemeten inflatie die in juni 2008 zo'n 9.3% op jaarbasis was. Andere metingen echter door regionale overheden en private partijen zoals internationale banken en grote kranten laten veel hogere inflatiecijfers zien die gemiddeld rond de 25% schommelen.

(informatie van de Nederlandse ambassade in Buenos Aires)

Bron 13 Documentaire over Argentinië in 2001 (50 minuten)

De Nieuwe Wereld – Zeg nooit nooit

<http://www.hollanddoc.nl/themasites/mediaplayer/index.jsp?bw=bb&player=real&media=41418899&portalnr=30852812&refernr=34437135&hostname=hollanddoc&portalid=hollanddoc&themechannel=&id=vars.jsp%3Fmedia%3D41418899%26portalnr%3D30852812%26refernr%3D34437135%26hostname%3Dhollanddoc%26portalid%3Dhollanddoc&x=15&y=6>

Documentaire over de crisis in Argentinië: de staatskas is leeg, de buitenlandse schuld opgelopen tot boven de 150 miljard dollar. Volgens de laatste cijfers is de werkeloosheid de afgelopen maanden gestegen naar 25% van de beroepsbevolking. 44% van de stedelijke bevolking is officieel arm, met een inkomen beneden 120 pesos per maand. De meeste Argentijnen worden echter niet eens meer in peso's uitbetaald, maar in één van de waardeloze lokale, provinciale of nationale munten waarmee de overheden financieel het hoofd boven water proberen te houden.

Door de bevriezing van de spaartegoeden, de schulden en de wisselende koersen - alles vastgezet in de corralito - plus de voortdurende stroom aan verhalen van corrupte praktijken door politici voelen burgers zich verraden door de overheid. Het totale gebrek aan vertrouwen in de regering en het ambtenarenapparaat wordt door veel deskundigen beschouwd als de ernstigste kwestie; de basis voor een gezonde democratie is volkomen verdwenen en na jaren van valse beloftes gelooft niemand meer dat de Argentijnse overheid de problemen nog zal of kan oplossen.

Agenten bewaken een winkel in Buenos Aires